

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/19/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1123204270
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivana Jahnová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2025:1123204270.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Jahnovej a členiek senátu JUDr. Michaely Královej a JUDr. Nadeždy Wallnerovej v právnej veci žalobcu: N. M., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom Q. č. XXXX, Q., zastúpený: JUDr. Michal Hrivnák, advokát so sídlom Krížna 44, Bratislava, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866, o náhradu nemajetkovej ujmy 10.800,- eur, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Mestského súdu Bratislava IV, č.k. B1-7C/23/2023-313 zo dňa 31.10.2024, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok Mestského súdu Bratislava IV, č.k. B1-7C/23/2023-313, zo dňa 31.10.2024 v napadnutom výroku II a závislom výroku IV p o t v r d z u j e.

II. Žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Mestský súd Bratislava IV rozsudkom č.k. B1-7C/23/2023-313, zo dňa 31. októbra 2024 konanie v časti o zaplatenie 1.474,11 eur zastavil (výrok I.). Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 4.000,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.) Vo zvyšku žalobu zamietol (výrok III.) a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy (výrok IV.).

2. V danej veci sa žalobca domáhal proti žalovanej zaplatenia sumy 10.800,- eur a náhrady trov konania. Svoju žalobu odôvodnil tým, že je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru (ďalej aj „HaZZ“), pričom vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade so zákonom č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 31. októbra 2024 (ďalej aj „zákon č. 315/2001 Z.z.“) vo funkcii hasič a do HaZZ bol prijatý na základe rozhodnutia z 5. februára 1997. Tvrdil, že mu vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (odkazujúc na § 13 Občianskeho zákonníka), ktorá mu bola spôsobená žalovanou porušením práva Európskej únie, konkrétne porušením smernice Európskeho parlamentu a Rady zo dňa 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času v platnom znení (ďalej aj „smernica 2003/88“), ktorá žalovanou nebola implementovaná správne do slovenského vnútroštátneho práva. Služobný čas žalobcu prekračuje pravidelne 48 hodín týždenne, čo je v rozpore s čl. 6 písm. b) smernice 2003/88 a služobná pohotovosť nie je započítaná do služobného času. Nie je tak garantovaný minimálny denný a týždenný čas odpočinku, primerané prestávky v práci stanovením maximálneho týždenného pracovného času. Ďalej tvrdil, že služobný čas žalobcu ako príslušníka HaZZ bol v r. 2020 a 2021 tvorený 17 hodinovými zmenami, po ktorých nasledovala 7 hodinová pohotovosť, resp. v r. 2022 a 2023 bol tvorený 16 hodinovými zmenami, po ktorých nasledovala 8 hodinová pohotovosť. Žalobca tak odpracoval 24 hodinové zmeny, po ktorých nasledoval spravidla 48 hodinový odpočinok. Žalobca tak v priemere každý

tretí týždeň odpracuje cca. 72 hodín, pričom súhrn priemeru prekračuje 48 hodín týždenne. Dlhodobé nerešpektovanie určeného únieového pracovného času sa u žalobcu prejavilo v rámci osobnostnej sféry vo vzťahu k ochrane práva na zdravie a na celkovú fyzickú a morálnu integritu. V porovnaní s kolegami, čo pracujú na denný zmenách nemá pohotovosti započítané do služobného času, ktorý musí pravidelne dorábať. Žalovanú sumu určil s ohľadom na počet hodín odpracovaných v rozpore s únieovým právom.

3. Žalovaná s podanou žalobou nesúhlasila a žiadala žalobu zamietnuť. Tvrdila, že sa na vec vecne nevzťahuje smernica 2003/88, pretože to vylučuje čl. 1 ods. 3 smernice 2003/88 v spojení s čl. 2 ods. 1 a 2 smernice Rady z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci v platnom znení (ďalej aj „smernica 89/391“). Tiež podľa žalovanej žalobu pre nesprávne transponovanie smernice môže podať len Európska komisia alebo dotknutá osoba. Žalobca ale nežaluje zamestnávateľa, ale štát. Žalovaná preto nemá pasívnu vecnú legitimitáciu. Žalovaná ďalej argumentovala, že smernicu 2003/88 transponovala do právneho poriadku správne a to do ustanovení § 85 ods. 1, § 86 ods. 1 až 3, § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. Vnútroštátny zákonodarca uplatnil v legislatíve odchýlky, ktoré pripúšťa právo Únie. Poukázala na to, že smernica 2003/88 umožňuje štátu stanoviť dlhšie referenčné obdobie až na 6 mesiacov, čo štát využil. Žalobca od 01.05.2023 nie je príslušníkom HaZZ. S plánovaným rozvrhom služobného času bol žalobca informovaný najneskôr tri dni pred začiatkom ďalšieho mesiaca, čo nikdy žalobca nenamietal. Počas roka 2022 vykonal žalobca spolu 728 hodín služobnej pohotovosti. Za to, že žalobca vykonával službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom má žalobca príplatok za zmenu. V roku 2022 odpracoval žalobca v práci priemerne menej ako je limit 48 hodín za štvormesačné referenčné obdobie. Žalobca nepreukázal splnenie podmienok pre vznik nároku na náhradu škody. Žalobca nepreukázal, že by mu nárok vznikol a to žiadnym spôsobom. Taktiež konkrétne neuviedol, čím a aká škoda mu bola spôsobená. Nárok žalobcu je podľa žalovanej nejasný. Ďalej podotkla, že žalobca žiadnym spôsobom neoznámil zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. zamestnávateľ nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti považoval alebo pociťoval ako výraznú ujmu. S plánovaným rozvrhom služobného času bol žalobca každý mesiac oboznámený aspoň tri dni pred začiatkom ďalšieho mesiaca a nikdy rozvrh nenamietal. Smernicu žalovaná neporušila a nie je dôvod priznať žalobcovi nemajetkovú ujmu v peniazoch. Tvrdila tiež, že podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy je vždy existencia závažnej ujmy, čo musí dotknutá osoba nielen tvrdiť, ale aj doložiť.

4. Na pojednávaní dňa 10.06.2024 žalobca zobral žalobu späť v rozsahu istiny 1.474,11 eur za obdobie od 01.02.2020 do 14.05.2020. Po späťvzatí žaloby si žalovaný nárok uplatňoval za obdobie od 15.05.2020 do 31.12.2022. Po aplikácii relevantnej právnej úpravy na tento procesný stav súd prvej inštancie rozhodol o čiastočnom späťvzatí žaloby v rozsahu istiny 1.474,11 eur, voči čomu žalovaná nenamietala vážnymi dôvodmi, preto súd prvej inštancie konanie v tejto časti podľa § 145 ods. 2 CSP zastavil.

5. Na pojednávaní súd umožnil stranám doplniť skutkové tvrdenia, na čo žalobca predniesol, že nedošlo k žiadnej transpozícii čl. 6, čl. 16 písm. b), prípadne čl. 17 ods. 3 písm. c) bod iii) smernice 2003/88, pretože jediný predpis, kde tieto ustanovenia transponované boli je Zákonník práce, no ten sa na danú vec nevzťahuje. Na danú vec treba uplatňovať priaznivejšie ustanovenie § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., ktorého legislatívna zmena prebieha v rámci návrhu na zmenu tohto ustanovenia. Na záver žalobca tvrdil, že referenčné obdobie doposiaľ transponované nebolo, do času výkonu štátnej služby sa započítava všetok čas podľa § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. a evidentne došlo k porušeniu práva Únie v dôsledku absencie transpozície smernice 2003/88, čím sú splnené všetky tri predpoklady pre priznanie náhrady škody.

6. Zo skutkových tvrdení žalobcu, ktoré neboli účinne žalovanou popreté mal súd prvej inštancie preukázané, že žalobca odpracoval v rokoch 2020 až 2022 tieto hodiny: za obdobie týždňov 28/2020 - 1/2021: 1553 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 59,73 h/týždeň, za obdobie týždňov 29/2020 - 2/2021: 1569 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 60,35 h/týždeň, za obdobie týždňov 30/2020 - 3/2021: 1569 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 60,35 h/týždeň, za obdobie týždňov 31/2020 - 4/2021: 1585 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 60,96 h/týždeň, za obdobie týždňov 32/2020 - 5/2021: 1601 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 61,58 h/týždeň, za obdobie týždňov 33/2020 - 6/2021: 1633 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 62,81 h/týždeň, za obdobie týždňov 34/2020 - 7/2021: 1610 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 61,92 h/týždeň, za obdobie týždňov 35/2020

týždennému priemeru: 58,54 h/týždeň, za obdobie týždňov 39/2021 - 12/2022: 1522 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 58,54 h/týždeň, za obdobie týždňov 40/2021 - 13/2022: 1522 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 58,54 h/týždeň, za obdobie týždňov 41/2021 - 14/2022: 1578 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 60,69 h/týždeň, za obdobie týždňov 42/2021 - 15/2022: 1570 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 60,38 h/týždeň, za obdobie týždňov 43/2021 - 16/2022: 1522 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 58,54 h/týždeň, za obdobie týždňov 44/2021 - 17/2022: 1530 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 58,85 h/týždeň, za obdobie týždňov 45/2021 - 18/2022: 1554 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 59,77 h/týždeň, za obdobie týždňov 46/2021 - 19/2022: 1506 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 57,92 h/týždeň, za obdobie týždňov 47/2021 - 20/2022: 1562 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 60,08 h/týždeň, za obdobie týždňov 48/2021 - 21/2022: 1562 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 60,08 h/týždeň, za obdobie týždňov 49/2021 - 22/2022: 1514 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 58,23 h/týždeň, za obdobie týždňov 50/2021 - 23/2022: 1569 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 60,35 h/týždeň, za obdobie týždňov 51/2021 - 24/2022: 1555 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 59,81 h/týždeň, za obdobie týždňov 52/2021 - 25/2022: 1547 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 59,50 h/týždeň, za obdobie týždňov 1/2022 - 26/2022: 1580 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 60,77 h/týždeň, za obdobie týždňov 2/2022 - 27/2022: 1572 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 60,46 h/týždeň, za obdobie týždňov 3/2022 - 28/2022: 1524 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 58,62 h/týždeň, za obdobie týždňov 4/2022 - 29/2022: 1548 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 59,54 h/týždeň, za obdobie týždňov 5/2022 - 30/2022: 1556 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 59,85 h/týždeň, za obdobie týždňov 6/2022 - 31/2022: 1500 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 57,69 h/týždeň, za obdobie týždňov 7/2022 - 32/2022: 1524 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 58,62 h/týždeň, za obdobie týždňov 8/2022 - 33/2022: 1516 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 58,31 h/týždeň, za obdobie týždňov 9/2022 - 34/2022: 1468 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 56,46 h/týždeň, za obdobie týždňov 10/2022 - 35/2022: 1484 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 57,08 h/týždeň, za obdobie týždňov 11/2022 - 36/2022: 1484 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 57,08 h/týždeň, za obdobie týždňov 12/2022 - 37/2022: 1436 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 55,23 h/týždeň, za obdobie týždňov 13/2022 - 38/2022: 1484 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 57,08 h/týždeň, za obdobie týždňov 14/2022 - 39/2022: 1476 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 56,77 h/týždeň, za obdobie týždňov 15/2022 - 40/2022: 1428 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 54,92 h/týždeň, za obdobie týždňov 16/2022 - 41/2022: 1484 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 57,08 h/týždeň, za obdobie týždňov 17/2022 - 42/2022: 1484 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 57,08 h/týždeň, za obdobie týždňov 18/2022 - 43/2022: 1476 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 56,77 h/týždeň, za obdobie týždňov 19/2022 - 44/2022: 1460 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 56,15 h/týždeň, za obdobie týždňov 20/2022 - 45/2022: 1452 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 55,85 h/týždeň, za obdobie týždňov 21/2022 - 46/2022: 1452 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 55,85 h/týždeň, za obdobie týždňov 22/2022 - 47/2022: 1500 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 57,69 h/týždeň, za obdobie týždňov 23/2022 - 48/2022: 1500 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 57,69 h/týždeň, za obdobie týždňov 24/2022 - 49/2022: 1500 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 57,69 h/týždeň, za obdobie týždňov 25/2022 - 50/2022: 1513 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 58,19 h/týždeň, za obdobie týždňov 26/2022 - 51/2022: 1513 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 58,19 h/týždeň, za obdobie týždňov 27/2022 - 52/2022: 1487 hodín, čo zodpovedá týždennému priemeru: 57,19 h/týždeň.

7. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaná v súvislosti so skutkovými tvrdeniami žalobcu ohľadom rozsahu hodín, ktoré žalobca odpracoval (skutkové tvrdenia na č.l. 282-283) neuvádzala žiadne vlastné skutkové tvrdenia, resp. skutkové tvrdenia žalobcu neboli žalovanou účinne popreté, keď tieto popierala len všeobecne, a preto ich považoval za nesporné. Súd prvej inštancie zdôraznil, že nepostačuje, by sa strany sporu spoliehali na to, že súd tieto rozhodujúce skutočnosti zistí iniciatívne z príloh, čo výslovne vylučuje § 132 ods. 2 CSP.

8. Z listu žalobcu odoslaného ministerstvu z 24.02.2023 mal súd prvej inštancie preukázané, že žalobca požiadal žalovanú o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy 10.800,- eur. Listom zo dňa 06.03.2023, č.k. SL-OPS-2023/005901 (S-59/2023) žalovaná odmietla žalovaný nárok pred podaním žaloby dobrovoľne plniť.

9. Súd prvej inštancie právne argumentoval, že zásada zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcom porušením práva Únie, ktoré je mu pripísateľné, je súčasťou systému zakladajúcich zmlúv Únie, na ktorých je založená Únia (napr. rozsudky Súdneho dvora z 26. januára 2010, *Transportes Urbanos y Servicios Generales*, C 118/08, EU:C:2010:39, bod 29, a z 18. januára 2022, *Thelen Technopark Berlin*, C 261/20, EU:C:2022:33, bod 42). Zakladajúce zmluvy Únie sú súčasťou slovenského právneho poriadku v zmysle čl. 7 ods. 2 Ústavy. Súd má právomoc vo veci konať, pretože ide o nároky žalobcu z mimozmluvnej zodpovednosti štátu. Ide o súkromnoprávny spor a ako taký patrí do právomoci civilného súdnictva podľa § 3 CSP, pretože takéto veci neprejednávajú ani nerozhodujú iné orgány. Spory jednotlivca zo štátom pre porušenie práva Únie nerozhoduje ani Súdny dvor. Pasívna vecná legitímácia žalovanej je daná, pretože žalobca žaluje štát pre nesprávnu transpozíciu smernice, čo je povinnosť štátu. Preto je správne pasívne legitimovaným štát, ak sa vyvodzuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú porušením jeho povinnosti transponovať smernicu. V danej veci nejde o žalobu podľa čl. 265 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie pre porušenie povinností členského štátu, ktorý by inak patril do právomoci Súdneho dvora. Nie je preto dôvod pre zastavenie konania, čo požadovala žalovaná. Hmotnoprávne podmienky nároky zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva Únie vyplývajú len z judikatúry Súdneho dvora. Preto súd prvej inštancie pri posudzovaní dotknutých právnych otázok vychádzal z práva Únie tak ako ho vykladá Súdny dvor. Podľa Súdneho dvora, pokiaľ ide o podmienky vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcom porušeniami práva Únie, ktoré sú tomuto štátu pripísateľné, poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, keď sú splnené tri podmienky, t.j. že (a) cieľom porušeného právneho predpisu je priznanie práv jednotlivcom, že (b) porušenie je dostatočne závažné a napokon, že (c) existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti, ktorá prislúcha štátu, a škodou, ktorú utrpeli poškodené osoby (napr. rozsudok z 5. marca 1996, *Brasserie du pecheur SA*, C-46/93 a C-48/93, EU:C:1996:79, bod 51). Súd skúmal, či žalobca tieto podmienky preukázal. Pre úplnosť súd prvej inštancie dodal, že slovenská právna úprava neobsahuje úpravu vymáhania nárokov titulom náhrady škody (v majetkovej, ale aj v nemajetkovej sfére) spôsobenej štátom porušením práva Únie. V tejto situácii preto súd prvej inštancie zohľadnil požiadavky tzv. národnej procesnej autonómie, že ak žalobca preukáže uvedené tri podmienky, štát musí (s výhradou nároku na náhradu škody, ktorý má základ priamo v práve Únie) napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity) (napr. rozsudok Súdneho dvora zo 4. októbra 2018, *Kantarev*, C-571/16, EU:C:2018:807, bod 123). V záujme urobiť zadosť zásade ekvivalencie súd prvej inštancie na daný vzťah strán aplikoval ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý je povahou veci najbližšie tým vzťahom, o ktoré ide v danej veci. S argumentáciou, že nesprávna transpozícia (prebratie) smernice sa považuje za nesprávny úradný postup štátu podľa § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. v spojení s § 4 ods. 1 písm. e) zákona č. 514/2003 Z.z. a tento predpis aj upravuje podmienky a kritéria na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch (rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. júna 2024, č.k. 10Co/20/2024-150) súd prvej inštancie po právnej stránke nekvalifikoval nároky žalobcu v režime nárokov z porušenia práva na ochranu osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Zásada ekvivalencie bude podľa súdu prvej inštancie naplnená, pretože uplatňovanie nárokov žalobcu titulom náhrady škody voči štátu porušením práva Únie nebude menej výhodné ako podmienky uplatňovania nárokov na náhradu škody voči štátu v iných (vnútroštátnych) prípadoch. Tieto požiadavky vyplývajúce z ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. aplikoval súd prvej inštancie na danú vec s primeraným zohľadnením (analógiou), ktorú si vyžaduje uplatňovanie nárokov z práva Únie v zmysle judikatúry Súdneho dvora.

10. Súd prvej inštancie zohľadnil, že je potrebné súčasne so zásadou ekvivalencie splniť aj zásada efektivity. Súd prvej inštancie preto aplikoval zákon č. 514/2003 Z.z. s takým potrebným zohľadnením noriem tohto zákona, resp. v prípade potreby aj ich neaplikovaním tak, aby to nevedlo k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady škody (cit. rozsudok vo veci *Kantarev*, vyššie v ods. 61). Opačný prístup by podľa súdu prvej inštancie viedol k porušeniu zásady efektivity. Súčasne aplikoval relevantné právo Únie tak, aby naplnil *effet utile* (tzv. plný účinok) práva Únie, čo je výkladový, resp. aplikačný prístup kladúci dôraz na uskutočnenie cieľa právnej normy alebo interpretovaného aplikovaného ustanovenia (napr. *Tichý, L., Kocí, M.: Effet utile v právu EU. In Právnik, 2015, roč. 154, č. 2, s. 168*). V skratke, súd aplikoval právo Únie tak, aby naplnil požiadavky, ktoré na vnútroštátny súd kladie právo Únie.

11. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobca preukázal, že pred podaním žaloby, v súlade s § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., predbežne prerokoval svoj nárok, čo je požiadavka, na ktorej je dôvodné trvať podľa zásady ekvivalencie. Žalobca doručil žalovanej list z 24. februára 2023, v ktorej žalovanú požiadal o zaplatenie žalovaného nároku. Z dokazovania (ods. 13) vyplynulo, že žalovaná žalobcovi žalovaný nárok odmietla plniť. Na to, že došlo k prerokovaniu nemá vplyv, že žalobca neposudzoval svoje nároky ako nároky zo zákona č. 514/2003 Z.z., ale ako nároky podľa Občianskeho zákonníka, pretože nie je rozhodujúce ako svoje nároky žalobca právne kvalifikoval. Aj bez toho by však bolo potrebné nárok považovať za prerokovaný vzhľadom na to, že od doručenia žaloby žalovanej na vyjadrenie do rozhodnutia súdu uplynula doba viac ako 6 mesiacov, ktorú na prerokovanie predpisuje ustanovenie § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Ďalej súd prvej inštancie poukázal na to, že prvá podmienka vyžaduje preukázať, že bola porušená právna norma Únie, ktorá má za cieľ priznať jednotlivcom práva. Ustanovenie čl. 6 písm. b) smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o činnosť hasičov, čo potvrdil Súdny dvor (napr. v rozsudku z 25. novembra 2010, Günter Fuß, C-429/09, EU:C:2010:717, bod 33). Ustanovenie čl. 6 písm. b) smernice 2003/88 má priamy účinok, čo výslovne potvrdil Súdny dvor (rozsudok z 5. októbra 2004, Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, EU:C:2004:584, bod 106). Priamy účinok znamená, že žalobca sa môže dovolávať takéto ustanovenia priamo proti žalovanej. Aplikácia tohto ustanovenia pritom nie je viazaná na splnené žiadnej ďalšej podmienky, čo potvrdil Súdny dvor (rozsudok zo 14. októbra 2010, Günter Fuß, C-243/09, EU:C:2010:609, bod 57). Druhá podmienka vyžaduje preukázať, že porušenie normy je dostatočne závažné. Cieľom smernice 2003/88 je stanovenie minimálnych požiadaviek určených na zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov prostredníctvom aproximácie vnútroštátnych ustanovení týkajúcich sa najmä dĺžky pracovného času, čo ustálené potvrdzuje Súdny dvor v judikatúre (napr. v rozsudku z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța a i., C-147/17, EU:C:2018:926, bod 39, alebo zo 7. júla 2022, Coca Cola European Partners Deutschland GmbH, C-257/21 a C-258/2021, EU:C:2022:529, bod 46). Právo na stanovenie najvyššej prípustnej dĺžky pracovného času a denný a týždenný odpočinok pracovníka, ktoré rozvíja práve smernica 2003/88, je natoľko významným, že je zakotvené priamo v čl. 31 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie. Súd prvej inštancie argumentoval, že Súdny dvor už skôr judikoval, že nedodržanie požiadaviek upravených v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88 počas referenčného obdobia je zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora a musí sa považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie (napr. rozsudok z 25. novembra 2010, Günter Fuß, C-429/09, EU:C:2010:717, bod 58). To podľa Súdneho dvora zakladá aj splnenie druhej podmienky nevyhnutnej pre existenciu nároku na náhradu škody. Žalobca v žalobe poukazoval na obdobie porušenia predchádzajúce trom rokmi od podania žaloby a toto porušovanie trvalo aj v čase rozhodnutia súdu. Vzhľadom na to, že Súdny dvor už dňa 25. novembra 2010 v cit. rozsudku C-429/09 konštatoval, že porušenie čl. 6 písm. b) smernice 2003/88 počas referenčného obdobia je zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora a musí sa považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie, potom súd prvej inštancie konštatoval, že ak uvedenú judikatúru žalovaná nerespektovala, dopustila sa závažného porušenia, ktoré je predpokladom pre vznik zodpovednosti za škodu porušením práva Únie. Druhá podmienka je preto tiež podľa súdu prvej inštancie splnená. Tretia podmienka vyžaduje preukázať, že medzi (i) porušením a (ii) škodou spôsobenou jednotlivcovi existuje (iii) priama príčinná súvislosť. Táto podmienka teda kombinuje tri ďalšie podmienky. V prvom rade, žalobca musel preukázať, či ustanovenie čl. 6 písm. b) smernice 2003/88, ktorého sa žalobca pre jeho priamy účinok môže dovolávať priamo a ktoré mu priznáva práva, žalovaná pri transpozícii práva Únie skutočne porušila. Smernica 2003/88 stanovuje minimálne ustanovenia, ktoré členské štáty Únie (vrátane žalovanej) musia transponovať do vnútroštátnych právnych predpisov. Ide o právnu povinnosť žalovanej uloženú jej ustanovením čl. 23 smernice 2003/88, ktorá je pre žalovanú záväzná podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Žalovaná namietala, že povinnosti, ktoré jej ukladá čl. 23 smernice 2003/88 sa nevzťahujú na hasičov s poukazom na čl. 1 ods. 3 smernice 2003/88 v spojení s čl. 2 ods. 1 a 2 smernice 89/391. Konajúci súd prvej inštancie sa s touto námietkou žalovanej nestotožnil, z dôvodu že samotné znenie čl. 1 ods. 3 smernice 2003/88 upravuje, že smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti verejné a súkromné, ktoré sú vymedzené v čl. 2 smernice 89/391. Preto nie je možné dospieť k záveru, že by sa bez ďalšieho smernica 2003/88 nemala vzťahovať na verejné odvetvia, čo je autonómny pojem práva Únie. Smernica výslovne stanovuje, že sa vzťahuje aj na verejné odvetvia činností. Súd prvej inštancie uviedol, že vnútroštátny zákonodarca, ktorý je

podľa čl. 23 smernice 2003/88 povinný túto smernicu implementovať sa preto nemôže oslobodiť spod povinností podľa tejto smernice jednoducho len tým, že formálne služobné pomery hasičov vyjme spod režimu Zákonníka práce a podradí ich pod režim služobného zákona č. 315/2001 Z.z. Ďalej súd prvej inštancie argumentoval, že druhé, pojem „pracovník“ sa nemôže vykladať rôzne podľa vnútroštátnych právnych predpisov, ale má autonómny význam, ktorý je vlastný právu Únie. Tento pojem sa posudzuje podľa objektívnych kritérií, ktoré charakterizujú pracovnoprávny vzťah so zreteľom na práva a povinnosti dotknutých osôb. Charakteristickým znakom pracovnoprávneho vzťahu podľa práva Únie je okolnosť, že určitá osoba vykonáva po určitú dobu v prospech inej osoby a pod jej vedením činnosti, za ktoré poberá odmenu (rozsudok zo 14. októbra 2010, Union syndicale Solidaires Isere, C-428/09, EU:C:2010:612, bod 28 a citovaná judikatúra). Pracovnoprávny vzťah predpokladá existenciu vzťahu podriadenosti medzi pracovníkom a jeho zamestnávateľom. Existencia takéhoto vzťahu sa posudzuje v každom konkrétnom prípade podľa všetkých prvkov a okolností, ktoré charakterizujú vzťahy medzi stranami (rozsudok z 10. septembra 2015, Holterman Ferho Exploitatie a i., C-47/14, EU:C:2015:574, bod 46). V danom prípade je žalobca v služobnom pomere v režime podriadenosti k HaZZ, čo vyplýva výslovne z § 2 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z.z., pričom tieto činnosti vykonáva po určitú dobu počas rozvrhnutých zmien v prospech služobného úradu, ktorému je k dispozícii počas služobného času a pod jednotným velením, za čo žalobca poberá služobný plat. Z vyššie uvedených kritérií výkladu pojmu „pracovník“, ktorý sa používa v smernici 2003/88 (vyššie v ods. 81 až 84) je preto podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že žalobca pod tento pojem spadá, aj keď je z hľadiska vnútroštátneho práva v služobnom pomere a nemá pracovný pomer podľa Zákonníka práce. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj tým, či činnosť hasiča podľa zákona č. 315/2001 Z.z. spadá pod režim ustanovenia čl. 2 ods. 1 a 2 smernice 391/89, na ktoré odkazuje smernica 2003/88 a dospel k záveru, že spadá. Smernica 391/89 sa podľa jeho čl. 2 ods. 2 neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. I v takom prípade sa ale podľa tohto ustanovenia bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto smernice. Táto otázka je posudzovaná Súdny dvorom ustálené tak, že smernica 2003/88 sa uplatňuje na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, že sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitým rizikám, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie (napr. uznesenie zo 14. júla 2005, Personalrat der Feuerwehr Hamburg, C-52/04, EU:C:2005:467, bod 52, tiež rozsudok z 21. februára 2018, C-518/15, EU:C:2018:82, bod 27). Z tohto hľadiska nemá vôbec žiadnu relevanciu, či je hasič zamestnancom mesta alebo štátu a ani nemá relevanciu to, či má alebo nemá zabezpečenú zdravotnú alebo inú starostlivosť. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 prvého pododseku smernice 89/391 neobsahuje žiadnu definíciu pojmu „verejná služba“ a neodkazuje ani na vnútroštátne právne poriadky, čo sa týka významu, ako sa má tento pojem chápať. Treba ho preto vykladať autonómne. Podľa Súdneho dvora výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 prvom pododseku smernice 89/391 sa uplatňuje reštriktívne a to iba za okolností výnimočnej závažnosti a rozsahu (napr. rozsudok z 5. októbra 2004, Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, EU:C:2004:584, body 55 a 57, tiež z 12. januára 2006, Komisia/Španielsko, C-132/04, EU:C:2006:18, bod 26). Ustanovenie čl. 2 ods. 2 smernice 89/391 nemožno vykladať tak, že je vylúčené, že by určité osobitné činnosti verejnej služby, aj keď sú vykonávané za obvyklých podmienok, boli do tej miery špecifické, že ich povaha bráni plánovaniu pracovného času rešpektujúcemu požiadavky uložené smernicou 2003/88 (rozsudok Súdneho dvora z 20. novembra 2018, Sindicatul Familia Constanța a i., C-147/17, EU:C:2018:926, bod 68). Žiadne výnimočné okolnosti u žalobcu podľa súdu prvej inštancie preukázané neboli. Takými okolnosťami nie je ani všeobecne známa skutočnosť, že počas pandémie Covid-19 boli vyhlasované núdzové stavy, pretože nebolo preukázané žiadne konkrétne mimoriadne nasadenie žalobcu v danom období, ani mimoriadne nasadenie hasičov ako takých. Inými slovami, o výnimočné okolnosti by z pohľadu súdu mohlo ísť v prípade konkrétnych zásahov, ktorých by sa zúčastnil priamo žalobca (napr. pri konkrétnom viac dní trvajúcim zásahu napr. pri povodniach, či pri rozsiahlych požiaroch trvajúcich niekoľko dní, či dlhšie), ale určite za takéto okolnosti nemožno považovať celé mesiace. To by bolo v rozpore s tým ako túto výnimku vykladá Súdny dvor. Súd prvej inštancie preto konštatoval, že výnimka podľa čl. 2 ods. 2 smernice 89/391 sa na danú vec nevzťahuje a smernica 2003/88 sa vzťahuje na hasičov vykonávajúcich služobnú činnosť podľa zákona č. 315/2001 Z.z.

12. Súd prvej inštancie zistil, že žalovaná v ustanovení § 193 zákona č. 315/2001 Z.z. v spojení s § 85 ods. 9 Zákonníka práce legislatívne upravila, že priemerný týždenný služobný čas príslušníka

HaZZ vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín. Tým podľa súdu prvej inštancie učinila žalovaná zadosť povinnosti vyplývajúcej z čl. 23 smernice 2003/88 v spojení s čl. 6 písm. a) a b) smernice 2003/88 prijat' opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že (a) týždenný služobný čas príslušníka HaZZ vrátane nadčasov je obmedzený zákonom a súčasne, že (b) tento služobný čas pre každé referenčné obdobie vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Súd prvej inštancie dodal, že určenie maximálnej hodnoty služobného času môže byť v rámci transpozície obsiahnuté aj vo viacerých vnútroštátnych legislatívnych aktoch ako v danom prípade (t. j. v kombinácii § 193 zákona č. 315/2001 Z.z. a § 85 ods. 9 Zákonníka práce); transpozícia nemusí byť vykonaná v jednom legislatívnom akte. Ustanovenie čl. 6 písm. b) smernice 2003/88 predpokladá, že dodržanie priemerného pracovného času sa posudzuje pre každé obdobie siedmich dní. Toto tzv. referenčné obdobie môže byť predĺžené pri uplatnení výnimky, ktorú štátu umožňujú zaviesť ustanovenia čl. 16 a čl. 17 smernice 2003/88. Súd prvej inštancie preto ďalej riešil otázku, či sa má uplatniť „základné“ sedemdnňové referenčné obdobie podľa čl. 6 písm. b) alebo štát uplatnil výnimku, ktorá toto referenčné obdobie predĺžila. Pri posúdení ustanovení § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. zistil, že žalovaná v tejto právnej úprave zaviedla rozvrhovanie služobného času príslušníkov na obdobie šiestich mesiacov. Súd prvej inštancie toto ustanovenie považoval za legislatívne vymedzenie referenčného obdobia v trvaní šesť mesiacov, čiže ide o výnimku, ktorú umožňuje smernica 2003/88. Konkrétne, ustanovenie čl. 16 písm. b) smernice 2003/88 umožňuje členskému štátu ustanoviť pre uplatnenie maximálneho týždenného pracovného času v čl. 6 smernice 2003/88 referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace. Toto predĺženie referenčného obdobia môže byť predĺžené až na obdobie 6 mesiacov a to v ustanovení čl. 17 ods. 3 písm. c) zarážka iii) smernice 2003/88, ktoré umožňuje toto predĺženie až na 6 mesiacov, ak ide o protipožiarnu službu, na ktoré sa vzťahuje zákon č. 315/2001 Z.z., ktorý sa vzťahuje na príslušníkov HaZZ. Takto stanovená dĺžka referenčného obdobia neprekračuje maximálny limit trvania referenčného obdobia stanoveného v čl. 19 ods. 1 smernice 2003/88. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že smernica 2003/88 nevyžaduje, aby zakotvenie referenčného obdobia bolo realizované tak, že by muselo byť v texte právneho predpisu výslovne označené za „referenčné obdobie“ slúžiace na posúdenie zachovania priemeru maximálneho týždenného pracovného času. Z hľadiska potreby implementácie smernice je podľa súdu prvej inštancie postačujúce, že je v § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. zakotvené, že služobný čas sa rozvrhuje na obdobie šiestich mesiacov a za takto vymedzené obdobie sa následne posudzuje, či je splnená požiadavka maximálneho pracovného času 48 hodín priemerne týždenne podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88. Súd prvej inštancie sa teda nestotožnil s výhradou žalobcu, že žalovaná nevyužila možnosť uplatniť výnimku podľa čl. 16 a 17 smernice 2003/88, pretože v právnej úprave nezakotvila žiadne referenčné obdobie a má sa uplatniť „základné“ referenčné obdobie sedemdnňové. Na možnosť zakotvenia odchýlky od dĺžky referenčného obdobia v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88 nemožno nazerať tak striktne. Z ustanovenia čl. 17 ods. 2 smernice 2003/88 vyplýva, že odchýlky v čl. 17 ods. 3 a čl. 18 ods. 1 smernice 2003/88, čo je prípad žalobcu a protipožiarnych služieb, sa môžu prijať (implementovať) nielen prostredníctvom zákonov a iných právnych predpisov, ale postačuje na to prijatie správnych opatrení, či kolektívnych zmlúv. Súdny dvor išiel dokonca vo výklade aj ďalej, keď uviedol, že ak v prípade neexistencie výslovných opatrení na vykonanie smernice 2003/88 vnútroštátne právo uplatniteľné na danú činnosť zodpovedá podmienkam výnimiek stanovených v tejto smernici, tak je toto právo v súlade so smernicou a nič nebráni vnútroštátnym súdom v jeho uplatňovaní (v tomto zmysle rozsudok z 3. októbra 2000, Simap, C-303/98, EU:C:2000:528, bod 44). Inými slovami, na zavedenie výnimiek nie sú potrebné ani výslovné opatrenia. Podľa Súdneho dvora je však nevyhnutné, aby bola zachovaná právna istota (rozsudok z 21. októbra 2010, Accardo a i., C-227/09, EU:C:2010:624, bod 55). Právna istota je podľa súdu prvej inštancie bez pochyb zachovaná vtedy, ak referenčné obdobie vyplýva z právnej úpravy ako je tomu v danom prípade, kedy toto vyplýva z § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., a teda to aj vtedy, ak nie je toto obdobie výslovne v legislatíve označené ako „referenčné obdobie“. Súd prvej inštancie preto konštatoval, že žalovaná v § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. zakotvila odchýlku v podobe predĺženia základného referenčného obdobia až na 6 mesiacov, ktorú jej umožňuje čl. 16 písm. b) a čl. 17 ods. 3 písm. c) zarážka iii) smernice 2003/88. Pre úplnosť dodal, že čl. 22 ods. 1 smernice 2003/88 umožňuje vo všeobecnosti štátu neuplatňovať čl. 6 smernice 2003/88 pri zachovávaní všeobecných zásad ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov a s ohľadom na zachovanie ďalších podmienok v tomto ustanovení. Jednou z nich je podľa čl. 22 ods. 1 písm. a) aj predošlý súhlas pracovníka s výkonom takej práce (žalovaná pri výsluchu žalobcu zisťovala, či pri vstupe do HaZZ žalobca súhlasil s podmienkami služobného pomeru). Ide však len o možnosť a je na štáte, či túto výnimku do právnej úpravy zavedenie alebo nie. Ak ju nezavedie, nemôže sa jej dovoľávať. Na to, aby ju štát mohol uplatniť, mal toto pravidlo transponovať do vnútroštátnej právnej úpravy zákona č. 315/2001 Z.z., čo ale žalovaná neurobila. Podľa Súdneho dvora v prípade neprijatia opatrení vo

vnútroštátnom práve využívajúcich možnosť odchýliek pre členské štáty stanovenú článkom 22 ods. 1 prvým pododsekom smernice 2003/88 je toto ustanovenie pozbavené akejkoľvek relevantnosti pre rozhodovanie (rozsudok Súdneho dvora zo 14. októbra 2010, Günter Fuß, C-243/09, EU:C:2010:609, bod 38). O takú situáciu ide podľa súdu prvej inštancie v danej veci. Žalovaná sa preto nemôže dovolávať ustanovenia čl. 22 ods. 1 smernice 2003/88. Žalovaná dotknuté ustanovenia smernice 2003/88 do svojej legislatívy implementovala správne. Žalovaná z tohto hľadiska neporušila právo Únie. To však neplatí podľa súdu prvej inštancie o následných opatreniach. Súdny dvor totiž skonštatoval, že prijatie vnútroštátnych opatrení k riadnemu vykonaniu smernice nevyčerpáva účinky smernice. Členské štáty sú povinné zaistiť plné uplatňovanie smernice i po prijatí týchto opatrení. Jednotlivci sú preto oprávnení dovolávať sa pred vnútroštátnym súdom proti štátu ustanovení smernice, ktoré sa zdajú byť, pokiaľ ide o ich predmet, bezpodmienečné a dostatočne presné, kedykoľvek, ak plné uplatnenie smernice v skutočnosti nie je zaistené, to znamená nielen vtedy, ak smernica nebola implementovaná alebo bola implementovaná nesprávne, ale tiež vtedy, kedy vnútroštátne opatrenia, ktoré smernicu vykonávajú nie sú uplatňované tak, aby bol dosiahnutý ňou zamýšľaný výsledok (rozsudok z 11. júla 2002, Marks & Spencer plc, C-62/00, bod 27). Implementačná povinnosť, čo je povinnosť, ktorá žalovanej vyplýva z čl. 23 smernice 2003/88, nekončí samotným premietnutím obsahu smernice do právneho predpisu, ale končí až uvedením do praxe. Tejto povinnosti podľa súdu prvej inštancie žalovaná neučinila zadosť. HaZZ je podľa § 2 ods. 1 a 3 zákona č. 315/2001 Z.z. jednotne organizovaným zborom a je budovaný podľa zásady nadriadenosti a podriadenosti a podlieha ministrovi vnútra. Súvisí to s tým, že zdolávanie požiarov a výkon záchranných prác, čo je primárny účel HaZZ, je podľa ľudskej skúsenosti možný len, ak sa spojí viac ľudí s potrebnou silou, pričom musia konať zámerne, sústredne a pod jednotným vedením (napr. Hácha, E. Slovník veřejného práva československého. Svazek III. Praha : Eurolex Bohemia, 2000, s. 409). V rámci zboru sa preto vynucuje služobná disciplína, ktorá podľa § 68 a § 69 ods. 3 písm. a), b), p) zákona č. 315/2001 Z.z. spočíva v dôslednom plnení povinností, ktoré nie sú vymedzené len právnymi predpismi, ale aj rozkazmi, nariadeniami, príkazmi a pokynmi nadriadených. Túto služobnú disciplínu má právnu povinnosť rešpektovať nielen žalobca ako príslušník HaZZ, ale aj jeho nadriadený. Rozkazy, príkazy a pokyny nadriadených, ktorými bolo žalobcovi podľa § 86 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z.z. určované, kedy a v akom rozsahu má naplánované rozvrhovanie služobného času na obdobie šiestich mesiacov podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. sú organizačným formami realizácie verejnej správy. Na tom nemení nič, že toto plánovanie a rozvrhovanie sa deje elektronicky prostredníctvom interného systému SAP. Aj rozkaz, nariadenie, príkaz alebo pokyn, ktorý vydá nadriadený v rámci vrchnostenského vzťahu voči podriadenému musí byť nadriadeným vydaný dodržiavac služobnú disciplínu, ktorá podľa § 68 zákona č. 315/2001 Z.z. zahŕňa dôsledné plnenie povinností ustanovených, okrem iného, aj všeobecne záväznými právnymi predpismi. Tými sú aj právne akty Únie a judikatúra Súdneho dvora, ktorá tieto vykladá. Potvrzuje to aj judikatúra Súdneho dvora, ktorý ustálene judikuje, že aj keď orgán nie je „súdny orgán“, nezavahuje ho to povinnosti zabezpečiť uplatnenie práva Únie pri prijímaní rozhodnutí a neuplatniť v prípade potreby vnútroštátne ustanovenia, ktoré sú v rozpore s ustanoveniami práva Únie, ktoré má priamy účinok, keďže takéto povinnosti majú všetky príslušné vnútroštátne orgány a nielen súdne orgány (rozsudok z 21. januára 2020, Banco de Santander SA, C-274/14, EU:C:2020:17, bod 78). V rámci HaZZ bol nadriadený žalobcu vždy povinný plánovať rozvrh služobného času tak, aby neporušil ustanovenia čl. 6 písm. b) smernice 2003/88 za každé referenčné obdobie šiestich mesiacov. Túto povinnosť služobný úrad žalobcu porušil, pretože žalobcove zmeny služobného času boli rozvrhnuté na obdobia, ktoré sa týkali obdobia týždňov 05/2020 až 52/2022 tak, že prekračovali hodnotu 48 hodín za týždeň priemerne za šesťmesačné obdobie (ods. 13 vyššie). To nezodpovedá limitu podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88. Za ostatné tvrdené obdobia žalobca prekračovanie limitu nepreukázal. Súd prvej inštancie uviedol, že pri posudzovaní plánov služieb vychádzal z toho, že pod pojem služobný čas podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. je potrebné z hľadiska čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88 zahrnúť aj čas pracovnej pohotovosti, ktorú bol žalobca povinný vykonávať počas služobného dňa. V čase, kedy vykonával služobnú pohotovosť totiž bol k dispozícii služobnému úradu a takýto čas je potrebné považovať za pracovný čas podľa smernice 2003/88, najmä pre posúdenie maximálneho limitu pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice 2003/88. Ak teda žalobca slúžil od 07:00 ráno do 07:00 nasledujúceho dňa, je potrebné celých 24 hodín takto odslúženého času považovať za pracovný čas v zmysle čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88 so všetkými právnymi dôsledkami. Súd prvej inštancie vychádzal z výkladu Súdneho dvora, podľa ktorého pod pojem „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88 spadajú všetky doby pracovnej pohotovosti vrátane tých, ktoré boli zabezpečované vo forme nepretržitej dostupnosti, v rámci ktorých majú obmedzenia uložené pracovníkovi takú povahu, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať počas tejto doby s časom, v ktorom sa od neho výkon profesionálnej služby nepožaduje a venovať tento čas svojim

vlastným záujmom (napr. rozsudok z 11. novembra 2021, MG, C-214/20, EU:C:2021:909, bod 38). Z dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že v prípade jeho vykonávania služobnej pohotovosti išlo presne o takúto situáciu, pretože sa musel zdržiavať na pracovisku, prípadne bol v odpočívárni a mal uložené obmedzenia, ktoré objektívne a veľmi významne ovplyvnili jeho možnosť slobodne nakladať s časom a venovať sa vlastným záujmom, čo je na pracovisku prakticky nemožné, ak žalobca musí byť schopný vo dne, či v noci nastúpiť „do minúty“ na vyhlásený poplach na výjazd. Vylúčenie doby pohotovosti v režime fyzickej prítomnosti na pracovisku z pojmu „pracovný čas“ by ohrozilo cieľ smernice 2003/88, ktorým je zaistiť bezpečnosť a zdravie pracovníkov prostredníctvom stanovenia minimálneho času odpočinku a primeraných prestávok v práci (v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 3. októbra 2000, Simap, C 303/98, EU:C:2000:528, bod 49). Súd prvej inštancie poukázal na to, že na spôsob odmeňovania za čas pracovnej pohotovosti sa smernica 2003/88 nevzťahuje, pretože tieto otázky upravuje vnútroštátne právo. Je preto prípustné, aby pracovná pohotovosť bola odmeňovaná odlišne než výkon práce nadčas napr. počas výjazdov. Súdny dvor totiž ustálené judikuje, že s výnimkou osobitného prípadu, akým je prípad platenej dovolenky za kalendárny rok sa smernica 2003/88 obmedzuje na úpravu niektorých otázok pracovného času, takže v podstate nie je uplatniteľná na odmeňovanie pracovníkov (rozsudok z 1. decembra 2005, Dellas a i., C 14/04, EU:C:2005:728, bod 38). Smernica preto nevylučuje možnosť prijať právnu úpravu, kolektívnu zmluvu alebo rozhodnutie zamestnávateľa, podľa ktorých sa na účely odmeňovania času pracovnej pohotovosti zohľadní rozdielne doba, počas ktorých dochádza ku skutočnému výkonu pracovnej činnosti, a doba, počas ktorých sa žiadna skutočná práca nevykonáva, hoci tieto doby treba na účely uplatnenia uvedenej smernice v celom rozsahu považovať za „pracovný čas“ (rozsudok z 9. marca 2021, D. J., C-344/19, EU:C:2021:182, bod 58) ako tomu je v danom prípade.

13. V súvislosti s posudzovaním odpracovaného pracovného času, čo namietala žalovaná, súd prvej inštancie uviedol, že podľa čl. 16 písm. b) smernice 2003/88 doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne. To podľa súdu prvej inštancie znamená, že neexistenciu práce počas tohto obdobia nemožno použiť na kompenzáciu iných období, počas ktorých sa presiahol maximálny týždenný pracovný čas (porov. Korigendum k oznámeniu Komisie, Výkladové oznámenie Komisie o smernici Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, 2023/C 143/06, s. 8). Táto skutočnosť však v danom prípade je bez právneho významu s ohľadom na to, že súd prvej inštancie vychádzal zo zisteného skutkového stavu, na ktorý postačovalo žalovanou nepopreté skutkové tvrdenia, z ktorých vyplynulo, kedy žalobca a koľko hodín odpracoval v jednotlivých rozhodných obdobiach. Keďže tieto priemery vyšli pre všetky skúmané 6 mesačné obdobia viac ako 48 hodín, započítavanie ďalších období podľa § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. by vzhľadom na absenciu zodpovedajúcich skutkových tvrdení žalovanej bolo nadbytočné.

14. So zreteľom na uvedené súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná porušila povinnosť podľa čl. 23 smernice 2003/88 tým, že nezaistila plné uplatňovanie smernice po prijatí legislatívnych opatrení na jej prijatie a tiež nezaistila, aby bola uplatňovaná smernica tak, aby dosiahla ňou zamýšľaný výsledok, ale považovala za postačujúce vyčerpať túto povinnosť tým, že v zákone bolo zavedené formálne rozvrhovanie na obdobie 6 mesiacov. To nestačilo, aby bolo učinené zadosť požiadavke v ustanovení čl. 6 písm. b) smernice 2003/88. Toto porušenie je podľa súdu prvej inštancie o to závažnejšie, že už dávno pred daným porušením Súdny dvor judikoval, že smernica 2003/88 sa týka aj hasičov a žalovanej to preto je známe - ide o dostatočne závažné porušenie práva Únie. Plánovanie služobných činností podľa § 86 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z.z., ku ktorému došlo v období týždňov 05/2020 až 52/2022 nad rámec 48 hodín týždenne priemerne zo strany služobných orgánov žalobcu je potrebné považovať za nesprávny úradný postup tak, ako tento pojem vymedzuje zákon č. 514/2003 Z.z. Súd prvej inštancie vychádzajúc z potreby dosiahnutia effet utile uplatnil na vec taký extenzívny výklad ustanovenia § 2 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z., že pod „úradný postup orgánov verejnej moci o povinnostiach“ podradil aj zmienenú činnosť služobných orgánov žalobcu pri postupe podľa § 86 ods. 4 zákona č. 315/2001 Z.z. Súd prvej inštancie konštatoval, že bolo preukázané, že žalovaná porušila povinnosť podľa čl. 23 smernice 2003/88 ak žalobca na základe interných služobných nariadení, rozkazov, príkazov alebo pokynov v období od týždňov 05/2020 až 52/2022 (127 týždňov) musel odpracovať za jednotlivé referenčné obdobia 6 mesiacov služobný čas prekračujúci v priemere 48 hodín, čím sa dopustila žalovaná nesprávneho úradného postupu podľa § 2 písm. a) a § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Vo vzťahu k vzniku nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie uviedol, že Súdny dvor judikoval, že prekročenie maximálneho týždenného pracovného času znamená zasahovanie aj do jeho

bezpečnosti a zdravia a keďže žalobca preukázal, že maximálny pracovný čas upravený v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88 bol prekročený, s poukazom na uvedenú prax Súdneho dvora vznikla žalobcovi ujma. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že iba samotné konštatovanie porušenia práva v danom prípade nebude dostatočným zadosťučinením a preto je namieste poskytnúť žalobcovi nemajetkovú ujmu v peniazoch. Čo sa týka posudzovania výšky nemajetkovej ujmy, ktorú má za daných okolností poskytnúť žalovaná žalobcovi, bolo potrebné podľa súdu prvej inštancie prihliadnuť na viaceré faktory, a to že žalovaná sa protiprávneho konania proti žalobcovi dopúšťala dlhší časový úsek niekoľkých mesiacov, porušovania sa dopúšťal priamo ústredný orgán štátnej správy, t.j. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, žalovaná mala vo vlastnej dispozícii možnosť vykonať príslušné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa pri plánovaní rozvrhov služieb zabezpečila správna aplikácia smernice v praxi. Taktiež bolo potrebné zohľadniť, že výška nemajetkovej ujmy z povahy veci musí byť nižšia ako obvykle poskytované náhrady pri porušení práva na ochranu osobnosti pri smrteľných zásahoch do života, taktiež by táto náhrada mala byť primeraná a korelujúca aj voči sumám, ktoré zvykne priznávať Súdny dvor v prípade zásahov do práv pri mimozmluvnej zodpovednosti orgánov Únie a tiež nemožno žalované nároky zamieňať s mzdovými nárokmi. Vzhľadom na tieto faktory sa súdu prvej inštancie priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy javila ako spravodlivá. V súvislosti so vzniknutou ujmom sa súd prvej inštancie zaoberal aj otázkou, či žalobca ako poškodená osoba vyvinul primerané úsilie na to, aby sa vyhol škode alebo obmedzil jej výšku, a či najmä v primeranom čase využil všetky právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii, pričom konštatoval, že klásť na žalobcu požiadavku, aby využil akékoľvek právne prostriedky pred podaním žaloby nie je namieste, ak sa takáto požiadavka nevyžaduje ani podľa zákona č. 514/2003 Z.z. pri vymáhaní nárokov vyplývajúcich z vnútroštátneho práva. Judikatúra Súdneho dvora vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v prípade nesprávnej transpozície smernice neviaže na preukázanie závažnosti vzniknutej ujmy alebo na existenciu závažnej ujmy ako namietala žalovaná. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj tým, či v danej veci existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti, ktorá prislúcha štátu a vzniknutou ujmom. Ujma bola preukázaná výpoveďou žalobcu. Nebolo preukázané, že by mu táto strata odpočinku vznikla ako dôsledok nejakej inej skutočnosti, resp. žiadna taká nebola ani tvrdená, ani preukázaná. Žalobca tak preukázal aj splnenie tretej podmienky.

15. Súd prvej inštancie rozhodol o nároku na náhradu trov konania. S poukazom na uvedené závery žalobcu považoval za plne úspešného a podľa § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj CSP) žalobcovi priznal vo výroku IV. plnú náhradu trov konania podľa § 255 ods. 1 CSP, pričom túto bude posudzovať len z výšky súdom priznaného nároku.

16. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala v zákonom stanovenej lehote žalovaná odvolanie, v ktorom navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol. Žalovaná sa s II. a IV. výrokom rozsudku súdu prvej inštancie nestotožňuje, tieto nepovažuje za právne správne, náležité a preskúmateľne odôvodnené, žalovaná je toho názoru, že súd prvej inštancie predmetnú právnu vec nesprávne právne vyhodnotil a subsumoval pod nevzťahujúci sa právny predpis, tiež že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom nesprávnym procesným postupom jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalovaná uviedla, že aj prípadné konštatovanie nesprávnej, resp. neúplnej transpozície smernice 2003/88/ES nie je spôsobom skutočnosťou pre zásah do článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Skutočnosť, že by žalovaná nesprávne transponovala smernicu 2003/88/ES do právneho poriadku nezakladá automaticky porušenie článku 6 písm. b) smernice. Keďže súd prvej inštancie konštatoval, že došlo k nesprávnej, resp. neúplnej transpozícií smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, tak bolo jeho povinnosťou aplikovať smernicu 2003/88/ES priamo, teda musí skúmať samotné porušenie článku 6 písm. b), od ktorého si žalobca odvodzuje svoj nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Bez bližšieho zaoberania sa počtom odpracovaných hodín v zmysle článku 2 smernice 2003/88/ES s prihliadnutím na dni neutrálne podľa článku 16 písm. b) smernice 2003/88/ES a na referenčné obdobie podľa článku 19 nemožno konštatovať, že by skutočnosť, že žalovaná nesprávne, resp. neúplne prebrala smernicu 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky zakladala porušenie predmetného článku, preto bolo povinnosťou žalobcu preukázať samotné porušenie článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES vo vzťahu k jeho plánu služieb. Z uvedeného dôvodu vyjadrila nesúhlas s názorom, že by nesprávnosť, resp. neúplnosť transpozície smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky zakladala odôvodnenosť uplatneného nároku a protiprávne konanie žalovanej. Uvedené by dokonca neodôvodňovalo ani len existenciu prvej podmienky nároku na náhradu škody, keďže tou je až samotné porušenie smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi, išlo by len o ustanovenie priameho

účinku smernice 2003/88/ES v tomto konaní. Samotná nesprávna transpozícia akejkoľvek smernice nemôže nikdy zakladať nárok na náhradu škody, resp. v tomto prípade nemajetkovej ujmy, fyzickej osobe. Jedine Európska komisia môže podniknúť právne kroky voči členského štátu Európskej únie, ktorý netransponuje určitú smernicu do svojho vnútroštátneho poriadku. Prípadné porušenie povinnosti členského štátu Európskej únie transponovať akúkoľvek smernicu do vnútroštátneho poriadku zakladá iba zodpovednosť členského štátu voči Európskej únii a nie voči konkrétnym fyzickým osobám. Nárok fyzickej osoby môže vzniknúť iba ako nežiadúci dôsledok nesprávnej transpozície smernice 2003/88/ES; to znamená, že súd prvej inštancie mal skúmať, aký mala nesprávna transpozícia smernice 2003/88/ES dopad na žalobcu. Ďalej uviedla, že na to aby mohol súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku skonštatovať, že uplatnený nárok žalobcu je dôvodný, musel by žalobca v prvom rade preukázať, že zákon č. 315/2001 Z.z. prebral Smernicu 2003/88/ES nesprávne, t.j. žalobca by musel poukázať na také ustanovenia zákona č. 315/2001 Z.z., ktoré by boli v rozpore so Smernicou 2003/88/ES. Uvedené sa však podľa žalovanej nestalo, t.j. uvedené žalobca v konaní nepreukázal. Súd prvej inštancie konštatoval, že obsah Smernice 2003/88/ES bol do zákona č. 315/2001 Z.z. prebratý nesprávne. Ak sa však súd prvej inštancie chcel dostať do pozície orgánu, ktorému je zverená právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov platných na území Slovenskej republiky so smernicou Európskej únie, tak toto právo bez akýchkoľvek pochybností nespadá do kompetencie súdu prvej inštancie, resp. do kompetencie iného všeobecného súdu členského štátu Európskej únie. Súd prvej inštancie si takýto záver nemohol osvojiť ani ako predbežnú právnu otázku, nakoľko dôsledky a aplikácia takéhoto konštatovania by presiahli predmet tohto súdneho sporu, kde sa posudzuje len individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy. Aby mohol súd prvej inštancie skonštatovať, že došlo k porušeniu práva únie Slovenskou republikou, musel by najskôr rozhodnúť, že zákon č. 315/2001 Z.z. nesprávne prebral Smernicu 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku. Žalovaná ďalej namietala nesprávne právne posúdenie otázky pasívnej vecnej legitímácie žalovanej v tomto konaní ako jednu z rozhodujúcich skutočností, čo bez ďalšieho predstavuje odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Žalovaná k námietke pasívnej vecnej legitímácie žalovanej upozornila na nevyhnutnosť rozlišovať medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky ako dvomi samostatnými subjektmi, ktorých postavenie v súdnom konaní ani v pracovnoprávných vzťahoch nemožno zamieňať a podotkla, že súd prvej inštancie nevzal do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ a tak isto opomenul, že žalovaná, t.j. Slovenská republika, pri preberaní Smernice de facto neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda a tým ani zodpovednosť žalovaného za nároky v konaní žalobcom uplatňované. Žalovaná v tejto súvislosti podotkla, že žalobca namietal nesprávne prebratie Smernice 2003/88/ES, nie však jej aplikáciu v individuálnom prípade žalobcu. Slovenská republika teda nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu Smernice 2003/88/ES na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa. Žalovanou je v tomto súdnom konaní Slovenská republika, ktorá má podľa žalobcu zodpovedať za škodu, ktorá mala vzniknúť nesprávnym prebratím (nie aplikáciou) Smernice 2003/88/ES. Slovenská republika však nie je zamestnávateľom žalobcu a nie je ani orgánom, ktorá by sa na aplikácii Smernice 2003/88/ES podieľala. Akýkoľvek nárok žalobcu z iného ako žalovaného titulu totiž nie je predmetom tohto súdneho konania. Ďalšie výhrady žalovanej smerovali k nesprávnej aplikácii zákona č. 514/2003 Z.z., súdom prvej inštancie. Zo žaloby, podaní ani z vyjadrení a prednesov žalovaného, predbežného právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie nevyplýva aplikácia zákona č. 514/2003 Z.z., pričom žalobca sa žalobou nedomáhal náhrady nemajetkovej ujmy titulom nesprávneho úradného postupu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Jedná sa o nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Súd prvej inštancie v rámci svojho predbežného právneho názoru rovnako stranám neuviedol, že na predmetný prípad považuje za dôvodné aplikovať zákon č. 514/2003 Z.z., vzhľadom na čo sa k uvedenému strany nemali možnosť vyjadriť, čím bolo konanie zaťažené vadou, ktorá bola spôsobilá ovplyvniť konanie s následkom nesprávneho rozhodnutia vo veci samej a zároveň tým bolo stranám znemožnené, aby využívali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. K namietanej povinnosti predbežného prerokovania nároku na náhradu škody žalovaná vzniesla námietku nespĺnenia podmienky pre riadne uplatnenie nároku na náhradu škody na súde, ktorou je predbežné prerokovanie tohto nároku s príslušným orgánom podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody je obligatórnou náležitosťou podania žaloby na súde. Prvoradou podmienkou pre uplatnenie nároku na náhradu škody na vecne a miestne príslušnom súde je teda jeho predbežné prerokovanie s príslušným orgánom, za splnenia predpokladu že žiadateľovi o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody bolo písomne oznámené, že jeho nárok nebude uspokojený, alebo márne uplynula lehota 6 mesiacov od doručenia jeho žiadosti o

predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Ku dňu podania žaloby nebol nárok žalobcu na náhradu škody vopred predbežne prerokovaný pred príslušným orgánom. Z uvedeného potom nie je zrejмый titul nároku, ani rozsah nároku, ktorý môže žalobca od žalovanej požadovať tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. V odvolaní sa žalovaná vyjadrila aj k podmienkam vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Uviedla, že v zmysle ustálenej súdnej praxe v súvislosti s uplatňovaním náhrady škody titulom zákona č. 514/2003 Z.z., ak nie je preukázaný prvý predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu, súd sa s poukazom na účelnosť a hospodárnosť súdneho konania naplnením ďalších dvoch predpokladov nezaobrá. Ak by sa teda žalobca domáhal náhrady škody titulom zákona č. 514/2003 Z.z. spočívajúcom v údajnom nesprávnom úradnom postupe pri transpozícii Smernice, je podľa žalovanej potrebné zo strany žalobcu preukázať, že ním tvrdený nesprávny úradný postup bol na to príslušným orgánom konštatovaný. Žalobca však jasne a nezrozumiteľne neuviedol, v čom konkrétne vidí chyby v úradnom postupe, kým boli vykonané, aký mal byť podľa žalobcu správny postup pri transpozícii Smernice a kedy a kým bol tento nesprávny úradný postup konštatovaný. Preto bola žalovaná toho názoru, že v danom prípade prvý predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu nebol naplnený, pričom podotkla, že všetky mzdové náležitosti boli žalobcovi vyplatené nebolo žalovanej zrejмый, akým titulom mohla žalobcovi vzniknúť škoda. Ďalej žalovaná pri riešení otázky či došlo v prípade žalobcu k porušeniu smernice článku 6 písm. b/ smernice bola toho názoru, že súd prvej inštancie musí ustáliť, v akom období sa počíta priemerný týždenný pracovný čas, nakoľko predmetná otázka bola v konaní sporná, pričom mala za to, že § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. predstavuje transpozíciu článku 16 písm. b/ v spojení s článkom 17 ods. 3 písm. b/ bod iii) a článkom 19 a teda pojem priemerný týždenný pracovný čas sa má vyložiť tak, že tento sa počíta v referenčných obdobiach dlhých 6 mesiacov. Ďalej pri riešení otázky pracovného času a času odpočinku žalovaná namietala, že súd prvej inštancie pri svojich výpočtoch vychádzal z fondu služobného času, čím došlo k nesprávnym právnym, ako aj skutkovým zisteniam. Vzhľadom na to je konanie zaťažené vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Mala tak za to, že prepočty žalobcu nie sú správne a týmito prepočtami sa snažil zavádzať súd, pričom vytváral dojem, že pracuje ďaleko viac než v skutočnosti pracoval. Taktiež nemohla žalovaná súhlasiť s výpočtami pracovného času žalobcu v žalobe, keďže žalobca započítal do pracovného času aj čas odpočinku, ktorý smernica 2003/88/ES jasne od pracovného času oddeľuje a taktiež žalobca nesprávne vyložil pojmy „pracovný čas“ a pojmy „priemerný čas“ v zmysle smernice 2003/88/ES, pričom jeho argumenty stoja práve na skutočnosti. Jeho výpočty žalovaná označila za zavádzajúce, nesprávne a nespôsobilé, aby žalobcovi vznikol nárok na náhradu škody v akejkoľvek výške. Vo vzťahu k otázke preukázania existencie nemajetkovej ujmy žalovaná bola toho názoru, že pri určovaní konkrétnej výšky náhrady za spôsobenú ujmu, mal súd prvej inštancie zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, ale prihliadať na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení. Tiež považovala priznanú sumu v tomto konaní za premrštenú, vôbec nezohľadňujúcu rozsah porušenia smernice, a ani vzniknutú ujmu žalobcu, pričom vyplývala čisto iba z tvrdení žalobcu bez konkrétneho dôkazu. Náhrada nemajetkovej ujmy v určenej výške nebola zo strany súdu prvej inštancie vysvetlená, a ten ani nešpecifikoval svoju úvahu, ktorá ho k uvedenému záveru viedla tak, aby ju bolo možné označiť za preskúmateľnú a súladnú s princípom spravodlivosti, čo podporila početnou judikatúrou. Keď sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí. Pri tom žalovaná podotkla, že žalobca nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje. Ďalej tvrdila, že v konaní nebolo ani na základe výpovede žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom preukázané ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Z obsahu podanej žaloby vyplýva skutočnosť, že žalobca vidí problém vo svojom (nedostatočnom) finančnom ohodnotení počas služobnej pohotovosti, keď sa žalobou domáha len (sekundárneho) finančného plnenia od Slovenskej republiky. Následne žalovaná namietla zmätočnosť uplatneného nároku, ktorý žalobca neosvedčil ani v rámci svojho výsluchu, nakoľko má za to, že žalobca namietal organizáciu pracovného času a nie nesprávne prebratie Smernice. Záverom svojho odvolania sa žalovaná vyjadrila aj k žalobcom tvrdenému odpracovanému času, a uviedla, že žalobca ako prílohu k žalobe predložil dôkaz - tabuľku počtu odpracovaných hodín pre roky 2020, 2021, 2022 a 2023. Zároveň žalobca konajúcejmu súdu predložil tzv. plachty služieb - výpis z dochádzkového systému. Tu žalovaná podotkla že plachty služieb musia obsahovať všetky údaje ohľadom dochádzky, nakoľko táto je každý mesiac odoslaná na mzdové oddelenie za účelom vytvorenia výplatnej pásky. Namietla, že predložené

hodnoty v tabuľke sú vymyslené tak, aby ukazovali čo možno najvyššie číslo, čím sa žalobca snažil účelovo zavádzať súd prvej inštancie, ktorý z predložených výplatných pásov vychádzal pri zisťovaní pracovného času. Výplatná páska musí obsahovať všetky hodiny, za ktoré žalobcovi patrí mzda, a teda tieto nemožno všetky generalizovane považovať za pracovný čas, keďže žalobcovi patrí mzda aj za dni dovolenky, dodatkovkej dovolenky, dovolenky vo sviatok bez odpočtu, voľno z kolektívnej zmluvy, voľno za prácu vo sviatok, náhradné voľno, návštevu lekára, sprevádzanie rodinného príslušníka do lekárskeho zariadenia, ale taktiež aj za deň voľna z dôvodu všeobecného občianskeho záujmu. Z uvedeného dôvodu žalovaná považovala za absurdné, aby pojem „pracovný čas“ jasne definovaný v smernici a následne aj v judikatúre SD EÚ bol takto extenzívne vykladaný bez právneho dôvodu v prospech žalobcu. Žalobca teda podľa žalovanej neunesol dôkazné bremeno ani čo do preukázania jeho skutočného pracovného času.

17. K odvolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že súd prvej inštancie sa podrobne a detailne vysporiadal so všetkými argumentami sporových strán, náležite zrekapituloval zistený skutkový stav, aplikoval na vec dopadajúce právne normy, čo vylučuje vadu prípadnej nepreskúmateľnosti rozsudku ako takého. Samotná preskúmateľnosť nakoniec vyplýva aj zo samotného obsahu odvolania žalovanej, kedy sama žalovaná reaguje na odôvodnenie rozsudku, s ktorým sa však nestotožňuje. Okrem toho argumentoval, že čl. 17 smernice umožňuje rôzne odchýlky, a to aj v prípade príslušníkov hasičského zboru, pričom poukazuje aj na možnosť ustanovenia 6-mesačného referenčného obdobia, k čomu žalobca opätovne uviedol, že referenčné obdobie 6 mesiacov bolo zavedené až novelou zákona o hasičskom zbere, ktorá nadobudla účinnosť od 01.11.2024, dovtedy žiadne referenčné obdobie upravené nebolo. Rovnako upozornil, že pri právnom posúdení výpočtu odpracovaných hodín žalobcu nie je možné aplikovať čl. 2 ods. 1, prípadne čl. 16 písm. b) smernice, ale priaznivejšie ustanovenie v § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., v znení platnom počas žalovaného obdobia. Záverom vytkol, že ani jedno z rozhodnutí v ktorých súd nepriznal náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré žalovaná v odvolaní použila na podporu svojich argumentov nie je právoplatné.

18. V odvolacej replike žalovaná zotrvala v celom rozsahu na svojej odvolacej argumentácii. Zdôraznila, že súd prvej inštancie neskúmal, či a v akom rozsahu došlo k prekročeniu maximálneho 48-hodinového priemerného týždenného času u žalobcu a to aj napriek skutočnosti, že uvedené je podstatou žaloby žalobcu a že všeobecné konštatovania súdu prvej inštancie vychádzajúce zo všeobecných a predovšetkým nedokázaných tvrdení žalobcu nemožno považovať za dostatočné, aby došlo k naplneniu práva žalovaného na spravodlivý súdny proces a bola toho názoru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno.

19. V odvolacej duplike žalobca predložil na podporu svojej argumentácie rozsudky odvolacích súdov v podobných súdnych sporoch.

20. Odvolací súd na základe odvolania žalobcu preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa ustanovenia § 379 a § 380 odsek 1 Civilného sporového poriadku a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

21. Žalobca uplatnený nárok v tomto spore založil na porušení únijného (komunitárneho) práva. Predmetom tohto konania je satisfakčný nárok žalobcu za porušenie práva žalobcu na maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín priznaný mu právom Európskej únie v smernici Rady EÚ 2003/88/ES s poukazom na článok 6 písmeno b), ktorý nebol dostatočne v spojení s kvalifikáciou doby služobnej pohotovosti hasiča ako pracovnej doby/služobnej doby prebratý do právneho poriadku Slovenskej republiky, do zákona č. 315/2001 Z.z., pretože do pracovného času hasiča sa nezarátavala aj jeho pracovná/služobná pohotovosť na pracovisku počas jej neaktívnej časti (§ 12 ods. 6 v spojení s § 193 zákona č. 315/01 Z.z vylúčil aplikáciu § 96 ods. 2 Zákonníka práce na služobné pomery hasičov).

22. Z hľadiska skutkového stavu veci vychádzal odvolací súd zo zistení súdu prvej inštancie pričom pre danú vec považoval za rozhodujúce, že žalobca bol v rozhodnom období 5. týždňa roku 2020 až 52. týždňa roku 2022 (spolu 127 týždňov) príslušníkom Hasičského a záchranného zboru v Bratislave ako hasič. Túto skutočnosť zdokladoval žalobca výplatnými páskami a výpisom z plánu služieb z dochádzkového systému SAP, v ktorom sa oddelene evidujú hodiny služobnej činnosti žalobcu a služobnej pohotovosti. Z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že žalovaná výkazy o pracovnej činnosti nerozporovala, preto súd prvej inštancie správne postupom podľa ustanovenia § 151 odsek 1 CSP

tvrdenia žalobcu o jeho prítomnosti v práci vyhodnotil ako nesporné skutkové tvrdenia v spore. Odvolací súd podporne k týmto dôkazom prednáša, že ide o výpis zo systému slúžiaceho pre riadenie ľudských zdrojov a evidenciu dochádzky. Zároveň sa z neho vychádza pri výpočte mesačného služobného príjmu žalobcu. Je to relevantný dôkaz, ktorý v naznačených súvislostiach nevyvoláva pochybnosti o jeho hodnovernosti. Odkazom na tento výkaz žalobca tvrdil, že bolo porušené jeho právo na 48 hodinový priemerný týždenný pracovný čas vyplývajúci z článku 6 písmeno b) smernice 2003/88/ES a jeho právo na primeraný odpočinok po práci, za čo si proti Slovenskej republike uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy formou peňažného plnenia. Súd prvej inštancie relevantné právne otázky výkladu pojmov pracovný čas, služobná pohotovostná na pracovisku správne po právnej stránke posúdil podľa ustanovenia zákona č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbere, smernice 2003/88/ES, smernice 89/391/EHS a judikatúry Súdneho dvora Európskej únie.

23. Súd prvej inštancie správne rozlíšil osobitosť a podmienky zodpovednosti štátu za porušenie práva Európskej únie, z ktorých záverov odvolací súd zdôrazňuje, že Slovenská republika zmluvou o pristúpení k Európskej únii (EÚ) prevzala na seba záväzok dodržiavať právo Európskej únie, spoločne so základnými zásadami, ktoré z neho vyplývajú. Špecifické postavenie práva EÚ má odraz aj v ustanovení v článku 7 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky v zmysle ktorého, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2 (ústavy). Uvedené znamená, že aj v podmienkach jurisdikcie Slovenskej republiky platí princíp aplikácie prednosti únieového práva, ktorý potom súvisí aj s princípom priameho účinku a princípom priamej použiteľnosti únieového práva. Priamy účinok znamená, že adresámi únieového práva sú nielen členské štáty, ale aj jednotlivci, teda fyzické a právnické osoby. Právnymi aktami Európskeho spoločenstva sú aj smernice, ktoré sú určené členským štátom. Smernica je právny akt stanovujúci cieľ, ktorý musia členské štáty splniť. Ich plnenie predpokladá prevzatie (implementáciu) do vnútroštátneho práva. Členské štáty majú povinnosť v určenej lehote prispôbiť vnútroštátne právo smernici EÚ (tzv. transpozícia), prípadne zachovať už zlučiteľný stav. Správny je záver súdu prvej inštancie, že priameho použitia pravidla stanoveného smernicou sa môže dovoliavať jednotlivec, ktorého právne postavenie by riadna implementácia zlepšila, proti členskému štátu, ktorý porušil svoju transpozíčnú povinnosť. Z povinnosti členského štátu zabezpečiť plný účinok práva Európskej únie potom pre jednotlivcov vyplýva aj právo na náhradu škody spôsobenej porušením únieového práva. Súdny dvor EÚ judikoval, že k podmienkam vzniku zodpovednosti členského štátu za škodu spôsobenú jednotlivcovi v dôsledku nesprávnej implementácie smernice nepatrí to, že by porušenie smernice muselo byť konštatované Súdnym dvorom EÚ (rozhodnutie C-46/93, 48/93) a rovnako ani dokument, ktorým by komisia EÚ alebo iný orgán EÚ vyzval Slovenskú republiku na odstránenie chýb spojených s nesprávnou transpozíciou smernice.

24. Členský štát nesie zodpovednosť za škodu spôsobenú porušením práva Európskej únie. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry Súdneho dvora EÚ vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu (predpokladom nie je zavinenie) za škodu vzniknutú porušením práva únie členským štátom pre neprevzatú alebo nesprávne prevzatú smernicu (prípady C 6/90 a 9/90 Francovich, C- 178, 179 a 188 až 190/94 Dillenkofer), po splnení troch základných podmienok (bod 20 rozhodnutia C 445/06 Danske Slagterier, bod 51 rozhodnutia C 224/01 Köbler, bod 51 rozhodnutia C 46 a 48/93 Brasserie du Pêcheur a Factortame, bod 40 rozhodnutia C 6/90 a 9/90 Francovich). Prvou podmienkou je, že bola porušená smernica, ktorá priznáva práva jednotlivcom a členský štát takúto normu únieového práva porušil, druhou podmienkou je, že porušenie práva je dostatočne závažné a treťou podmienkou je príčinná súvislosť medzi porušením únieového práva členským štátom a vznikom škody fyzickým a právnickým osobám. Všetky tri podmienky (porušenie právneho predpisu Únie priznávajúceho práva jednotlivcovi, dostatočná závažnosť tohto porušenia a príčinná súvislosť medzi porušením právneho predpisu a škodou) musia byť splnené kumulatívne a platia pre akýkoľvek spôsob porušenia práva Únie. Sú teda potrebné a zároveň postačujúce na to, aby jednotlivcom vzniklo právo na náhradu škody.

25. Pokiaľ sú uvedené podmienky splnené, štát musí poskytnúť náhradu za spôsobenú škodu v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi upravujúcimi zodpovednosť, pričom podmienky náhrady škody stanovené vnútroštátnymi právnymi predpismi nesmú byť menej priaznivé ako podmienky platné pre podobné nároky vzniknuté na základe vnútroštátneho práva a nesmú v praxi znemožňovať alebo nadmerne sťažovať získanie náhrady škody.

26. Správne súd prvej inštancie prijal záver, že uvedenému (zásade rovnocennosti) v podmienkach Slovenskej republiky zodpovedá zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Nakoniec pre danú situáciu (porušenie práva EÚ) tento zákon aj v ustanovení § 4 odsek 1 písmeno e/ zdefinoval orgán konajúci v mene štátu, keď upravil, že ak v dôsledku nesprávneho prebratia smernice Európskej únie alebo ak v dôsledku nedodržania lehoty určenej na jej prebratie vznikla škoda pri výkone verejnej moci v oblasti štátnej správy, koná v mene štátu to ministerstva alebo ten ústredný orgán štátnej správy, do pôsobnosti, ktorého patrí predmetná štátna správa. Toto ustanovenia dopadá na zodpovednosť štátu, za ktorý koná zákonom označený orgán v prípade, ak existuje nezákonné rozhodnutie, či nesprávny úradný postup, v príčinnej súvislosti s ktorými vznikla škoda. Absentujúca alebo nesprávna transpozícia Smernice EÚ do noriem vnútroštátneho práva je výsledkom zákonodarného a legislatívneho procesu, ktorý je v zmysle § 9 vylúčený z pôsobnosti zákona č. 514/03 Z.z., keďže za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady SR pri výkone jej pôsobnosti podľa článku 86 písm. a/, d/ Ústavy SR a postup alebo výsledok postupu vlády SR pri výkone jej pôsobnosti podľa článku 119 písm. b/ Ústavy SR, avšak táto skutočnosť nebráni tomu, aby zákon č. 514/2003 Z.z. bol uplatnený aj na nároky vyplývajúce zo zodpovednosti za porušenie úniijného práva analogicky, a to z dôvodu neexistencie právneho predpisu v Slovenskej republike, ktorý by túto oblasť výslovne upravoval. Inak povedané, zákon č. 514/2003 Z.z. sa použije primerane tam, kde je jeho úprava súladná s úpravou práva Únie, alebo na otázky, ktoré právo Únie nerieši, a to za predpokladu, že nijako neznemožní ani nadmerne nesťažuje právo jednotlivca na získanie náhrady škody. Preto námietka žalovanej o nedostatku jej pasívnej vecnej legitímácie v spore zdôvodnená argumentom, že sa priamo nepodieľala na aplikácii smernice 2003/88/ES a zákona č. 315/2001 Z.z., je z hľadiska prejednávanej veci bez právneho významu a vecne neobstojí ani námietka o nespĺnení podmienky predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odsek 1 zákona č. 514/2003 Z.z., s ktorou sa pre účely tohto konania súd prvej inštancie správne vysporiadal a odvolací súd sa s takýmto odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie stotožňuje.

27. Súd prvej inštancie správne vychádzal z rozhodnutí Súdneho dvora, v ktorej bol riešený výklad komunitárneho práva vzťahujúceho sa na danú vec a tento je pre konajúci súd záväzný. S odkazom na rozhodnutia SD EÚ, ktoré riešili obdobnú alebo totožnú právnu otázku konštatoval, že boli splnené predpoklady zodpovednosti žalovaného za vzniknutú škodu (nemajetkovú ujmu) (C-429/09 Fuß, C-437/05 vo veci Vorel, C-397/01 Pfeiffer, C-14/04 Dellas). Súd prvej inštancie správne ustálil, že implementácia úpravy pracovnej doby/služobného času v smernici 2003/88 sa v zámere sledovaným touto smernicou v právnej úprave zákona č. 315/2001 Z.z. nepremietla, keď porovnaním smernice 2003/88 a zákona č. 315/2001 Z.z. konštatoval, že žalobcove zmeny služobného času boli rozvrhnuté na obdobia, ktoré sa týkali týždňov 05/2020 až 52/2022 tak, že prekračovali hodnotu 48 hodín za týždeň priemerne, za šesťmesačné obdobie (žalovaná neopodstatnene súdu prvej inštancie vyčíta nezohľadnenie referenčného šesťmesačného obdobia), pretože do kategórie služobného času žalobcu podľa § 85 odsek 1, § 86 zákona č. 315/2001 Z.z. bolo potrebné z hľadiska článku 2 odsek 1 smernice 2003/88 zahrnúť aj čas služobnej pohotovosti, na ktoré závery súdu prvej inštancie odvolací súd odkazuje, pretože sa s nimi stotožňuje. Podľa smernice 2003/ 88/ES vždy je potrebné určiť, či posudzovaný čas je pracovným časom (služobným časom). Pracovnou dobou sa podľa čl. 2 ods. 1 smernice rozumie akákoľvek doba, počas ktorej pracovník pracuje, je k dispozícii zamestnávateľovi a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi alebo zvyklosťami. To nevyklučuje, ako na to upozornil aj súd prvej inštancie, že doba pohotovosti, ktorá je súčasťou pracovného času, môže byť odmeňovaná podľa iných zásad ako doba bežného výkonu práce. Nebolo sporným, že hasič mal povinnosť v čase služobnej pohotovosti byť pripravený k zásahu a to v čase počítanom na minúty. Preto je doba, kedy je hasič povinný byť pripravený zasiahnuť, služobným časom a je irelevantné to, či k potrebe zásahu došlo alebo nedošlo. Právna úprava Slovenskej republiky v zákone č. 315/2001 Z.z. na uvedené dostatočne nereflektovala, keď nezohľadnila, že aj doba výkonu služobnej pohotovosti na pracovisku spĺňa charakter služobného času. Uvedené súd prvej inštancie správne interpretoval prostredníctvom judikatúry Súdneho dvora EÚ. Článok 6 písm. b/ smernice predstavuje v rozsahu v akom ukladá členským štátom Európskej únie maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Európskej únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke, alebo akémukoľvek obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudok C-429/09 vo veci Fuß body 33. až 35.). Členské štáty Európskej únie teda nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku

6 písm. b/ smernice tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku, alebo určitým spôsobom obmedzovali (C-397/01 bod 99., C-429/09 body 35. a 52.). Súdny dvor judikoval, a to opakovane, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01 bod 95.) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (rozsudok C-437/08 bod 27.). Súdny dvor osobitne v prípade hasičov potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou (rozsudok C-429/09, C-52/04). Z dôvodu, že žalobca počas výkonu služobnej pohotovosti musí byť k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, t.j. v mieste výkonu práce, celý čas služobnej pohotovosti je potom potrebné započítať do pracovného času žalobcu, pričom skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada v zmysle § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. nemá vplyv na porušenie článku 6 písm. b/ smernice. Námitka žalovanej, že smernica sa na príslušníkov hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je preto z uvedených dôvodov nedôvodná. Odvolací súd poukazuje na to, že aj z aktuálnej judikatúry súdneho dvora vyplýva, že v prípade, ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje a venovať tento čas svojim vlastným záujmom, predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (rozsudky vo veci C-214/20, C-580/19, C-344/19). Uvedené znamená, že nie je podstatné, akým spôsobom žalobca vykonáva služobnú pohotovosť, či je alebo nie je povinný byť bdely a aktívny počas trvania služobnej pohotovosti, pokiaľ musí byť po stanovený čas k dispozícii zamestnávateľovi. Bez vplyvu na porušenie čl. 6 písm. b/ smernice je aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je vyplácaná odmena.

28. Podmienky zodpovednosti štátu za škodu v dôsledku nedostatočnej implementácie smernice Rady EÚ 2003/88/ES boli v okolnostiach tejto veci naplnené, pretože Slovenská republika nezabezpečila jej plný účinok. V pomeroch slovenskej právnej úpravy uvedené znamená, že ako dôsledok zodpovednosti štátu môže vzniknúť poškodenému nárok na náhradu škody a aj nemajetkovej ujmy. Zákon č. 514/2003 Z.z. upravuje ako dôsledok zodpovednosti štátu za nesprávny alebo nezákonný výkon verejnej moci aj náhradu vzniknutej nemajetkovej ujmy. V súlade so základnou zásadou práva EÚ zakotvujúcou princíp tzv. rovnocennosti, musia nároky z porušenia práva Únie zahŕňať aj možnosť domôcť sa za splnenia zákonných podmienok náhrady nemajetkovej ujmy. Tento záver sa potom uplatní aj vtedy, ak k porušeniu práva Únie došlo legislatívnou činnosťou, a to aj napriek tomu, že normotvornú (ne)činnosť nemožno v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. považovať za nesprávny úradný postup, a tento zákon sa tak v čisto vnútroštátnych situáciách na legislatívnu činnosť štátu nevzťahuje. Odvolací súd súhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že aj napriek výnimke v zákona č. 514/2003 Z.z., je práve tento zákon v prípade škody či nemajetkovej ujmy vzniknutej nesprávnou, nedostatočnou transpozíciou smerníc EU obsahovo najbližšou právnou úpravou, ktorá sa primerane použije na určenie formy a rozsahu priznávanej náhrady. Žalovaná nedôvodne namieta, že žalobca nepreukázal spôsobenú ujmu. Z vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalobca v žalovanom období (0/2020 až 52/2022) bol každý mesiac v práci dlhšie ako je maximálny pracovný čas, a že opakovane dochádzalo u žalobcu k prekračovaniu limitu 48-hodinového služobného času. Porušenie práva na pracovný čas 48 hodín znamená, že žalobca nemohol so svojim časom nakladať podľa svojej úvahy, bol vzdialený od svojho rodinného a sociálneho prostredia, v okolnostiach tejto veci zvýraznené skutočnosťou, že mal v osobnej starostlivosti dve maloleté deti, ako aj tým, že práca hasiča, ktorú vykonával je prácou rizikovou, ohrozujúcou život, a preto podmienená aj potrebou takého odpočinku, kedy je oslobodený od vedomia byť dostupný a k dispozícii svojmu zamestnávateľovi, čo je nehmatateľná kategória spôsobených ťažkostí. Žalobca má preto dôvod cítiť sa poškodený porušením jeho práva na pracovný/služobný čas 48 hodín. Pri porušení práva Únie platí aj zásada, podľa ktorej náhrada ujmy spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej ujme tak, aby zaisťovala skutočnú ochranu ich práv (rozhodnutie Súdného dvora vo veci Brasserie du e8 25.03.2021 vo veci C-501/18, Balgarska Narodna Banka (bod 125). Aj podľa názoru odvolacieho súdu vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, keď žalovaná ako členský štát Európskej únie neprijal opatrenia nevyhnutné za zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna

hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b/ smernice a zároveň za situácie, že do pracovného času nie sú zarátavané časy služobnej pohotovosti, je dôvodný záver, že iba konštatovanie porušenia práva v danom prípade nie je dostatočným zadosťučinením. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že žalobcovi vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Práva žalobcu vyplývajúce zo Smernice 2003/88/ES boli porušované dlhé obdobie a boli porušované subjektom, ktorý je štátom, a má byť garantom dodržiavania práv. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje výšku 4.000,- eur prisúdenej náhrady nemajetkovej ujmy za primeranú, čo v rozmenení priemerne na týždeň uplatneného obdobia 127 týždňov porušenia práv žalobcu výkonom služobnej pohotovosti, nezapočítanej do limitu 48 hodín týždenného služobného času predstavuje 31,50 eur na týždeň. Odvolací súd považuje uplatnený nárok za primeraný aj s ohľadom na rozhodovaciu činnosť súdov v obdobných veciach, napríklad rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 11Co/78/2023 bola priznaná suma 6.435,23 eur, rozhodnutím sp.zn. 14Co/88/2023 bola priznaná suma 6.265,33 eur, rozhodnutím sp.zn. 13Co/61/2023 bola priznaná suma 5.543,76 eur, rozhodnutím sp.zn. 13Co/39/2024 bola priznaná suma 5.652,93 eur, alebo rozhodnutím sp.zn. 17Co/86/2023 bola priznaná suma 5.427,60 eur.

29. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v preskúmvanej veci vykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu, ktorý mu umožnil urobiť správne právne posúdenie. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá všetkým požiadavkám kladeným na súdne rozhodnutie Civilným sporovým poriadkom v ustanovení § 220 odsek 2 CSP. Súd prvej inštancie jasne, zrozumiteľne a precízne vysvetlil dôvody, pre ktoré priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu, a správne rozhodol, keď priznal žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom z uplatnenej sumy 10.800,- eur priznal sumu 4.000,- eur. V prevyšujúcej časti súd prvej inštancie žalobu zamietol. Okolnosť, že žalovaná dôvody, pre ktoré bolo žalobe čiastočne vyhovie odmieta akceptovať, nezakladajú jeho nepreskúmateľnosť. Odvolací súd vzhľadom na vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 odsek 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v druhom výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 4.000,- eur, ako aj v závislom štvrtom výroku o nároku na náhradu trov konania potvrdil.

30. Ako správne vyhodnotil odvolací súd aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania. Tak, ako už bolo vyššie uvedené, predmetom sporu bolo priznanie nároku na náhradu škody (ujmy) spočívajúcej v porušení práva Únie členským štátom, ktorá škoda (ujma) vznikla v nemajetkovej sfére žalobcu. Výška plnenia závisela od úvahy súdu, ktorú možno usudzovať len s určitou presnosťou vychádzajúc z konkrétnych okolností prípadu a poznanej judikatúry. Nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej mu porušením povinnosti štátu pri implementácii noriem komunitárneho práva bol súdom vyhodnotený ako opodstatnený, a preto mu patrí nárok na náhradu trov proti žalovanej v plnom rozsahu a to bez ohľadu na to, že nebola priznaná celá žalovaná suma. Osobitosť tejto veci je práve v tom, že výška priznaného plnenia je závislá na posúdení zo strany súdu a pokiaľ nie je žalobcom žalovaná suma extrémne nadhodnotená (žalobca mohol žalovať aj sumu 100.000,- eur), tak v takomto prípade sa časť zamietnutého nároku neposudzuje ako neúspech žalobcu v spore. V samostatnom rozhodnutí o výške náhrady trov konania (§ 262 ods. 2 CSP) sa zohľadní rozsah priznaného plnenia.

31. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté v súlade s § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaná ako odvolateľ bola v odvolacom konaní neúspešná, preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania patrí v plnom rozsahu procesne úspešnej strane žalobcu.

32. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011, § 393 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 CSP).

(1) Dovolanie podľa § 421 odsek 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).